

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 11 febr. 1907, kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 18 kap.
16 § strafflagen.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 11, anför herr *Nydal*:

»Då jag tillåter mig att äfven vid innevarande riksdag förnya min motion om det straffrättsliga djurskyddets utsträckande jämväl till sådana djur, som icke äro att hänföra till »egna eller andras kreatur», så vill jag först framhålla, att jag föranledes därtill ej blott af en bland vårt lands organiserade djurskyddsvänner förefintlig allmän och liflig önskan, att den påtagliga brist på konsekvens och humanitet, som ligger däri, att man kan strafflöst pina ett vildt djur hur mycket som helst, under det att en jämförelsevis ringa misshandel af ett husdjur är straffbar, snarast möjligt måtte aflägsnas ur vår lagstiftning. Att det för en sådan lagändring finnes en verklig och stadgad folkopinion, därpå torde Andra Kammarens gång efter annan vid de senare årens riksdagar enhälligt fattade beslut i frågan få anses som ett alldeles tillräckligt bevis.

Då emellertid Första Kammaren allt hittills ständigt afvisat förslaget, måste man fråga sig, hvilka tungt vägande skäl som förmått densamma

att intaga en sådan ställning till sin medkammare i en sak, som ju icke afser någon stor och genomgripande eller till sina konsekvenser svåröfverskådlig reform, utan blott ett följdriktigt genomförande af en i vår lag redan erkänd humanitetstanke. Några sådana skäl har det dock icke varit mig möjligt att upptäcka. Hvad som af lagförslagets motståndare anförts har, såvidt jag förstår, till fullo vederlagts af lagutskottet och dess försvarare vid debatterna i Första Kammaren. — Måhända misstar jag mig icke, då jag förmodar, att Första Kammarens motstånd mot den föreslagna lagändringen hufvudsakligen framkallats af de öfverdrifter, hvartill djurskyddsvänner understundom göra sig skyldiga. Det synes mig dock vara tydligt, att en hofsam och berättigad begäran ej bör afvisas endast därför, att man tror sig ha anledning befara, att, sedan den villfarits, andra mera långtgående eller till och med orimliga anspråk skulle komma att framställas. En dylik i vår Riksdag icke alltför ovanlig politik främjar i själfva verket just den sak, som den söker motverka.

Jag får alltså hemställa, att Riksdagen måtte för sin del antaga följande ändrade lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen:

Visar någon i behandling af djur uppenbar grymhet; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse i högst sex månader dömas.»

Samma förslag som det nu föreliggande var nästlidet år föremål för Riksdagens pröfning. Lagutskottet tillstyrkte bifall därtill och anförde:

»Då stadgandet om straff för djurplågeri återfinnes i ett kapitel, som handlar om sedlighetsbrott, framgår däraf, att lagen bestraffar djurplågeri ur synpunkten af något moraliskt ondt, något vår sedlighetskänsla sårande, och en utsträckning af djurskyddet i nu föreslagen riktning blir således en fråga om räckvidden af berörda moraliska princip. Det torde sålunda vara ur denna synpunkt, som reformens befogenhet i främsta rummet bör bedömas, och torde härvid kunna sägas, att någon invändning knappast blifvit gjord mot det ur teoretisk synpunkt berättigade att utsträcka det nu förefintliga skyddet för »egna eller andras kreatur» till djur i allmänhet. Hvad som vid föregående tillfällen beredt frågans fall har i stället varit betänkligheter, huru reformen skulle

verka i praktiken. Man har sålunda hyst farhågor, att jägare och fiskare skulle i det lofliga utöfvandet af sitt förehafvande utsättas för trakasserier, att den enligt mångas mening för vetenskapens utveckling nödvändiga vivisektionen skulle obehörigen hämmas, och att slutligen domstolarna vid den nya lagens tillämpning icke skulle hafva säkra hållpunkter.

Det torde då till en början vara visst, att den, som med användande af de för sin ort vanliga fängstsätt utöfvar jakt eller fiske, därvid icke gör sig skyldig till straffbart djurplågeri. Ej mera här än när det är fråga om husdjuren lärer lagen vinna tillämpning i andra fall, än där någon enligt den allmänna meningen i orten uppenbart öfverskrider måttet af hvad man där i allmänhet tillåter sig mot djuren.

Mot de invändningar vidare, som framställts i vivisektionens intresse, synes det utskottet, som om motionären anført skäl af öfvertygande art. Vivisektionen är, enligt utskottets förmenande, något, som vid frågan om det nuvarande djurskyddets utsträckande till alla djur faller helt och hållet utom det föreliggande diskussionsområdet. Lika mycket eller lika litet som utöfvande af vivisektionen å »egna eller andras kreatur» för närvarande kan betraktas som straffbart djurplågeri, lika mycket eller lika litet blir det så att anse efter den nu föreslagna reformens antagande. Utskottet håller före, att vivisektionen, för så vidt den är att hänföra till en af samfundsförhållandena påkallad, i samhällets tjänst stående vetenskaplig verksamhet icke mera efter än före den nu föreslagna lagändringens antagande är att anse såsom handlande i strid mot samhällets moraliska och juridiska lagar. Det torde icke heller vara osannolikt, att orsaken till att nu berörda invändning förts fram i Riksdagen under debatterna om utsträckt djurskydd varit den, att man i tidigare reformförslag jämväl velat utbyta orden »uppenbar grymhet» mot ordet »miss-handel». En sådan formulering af lagrummet skulle ock enligt utskottets förmenande gifvit berättigad anledning till farhåga att frågan fördes in på vivisektionens område.

Slutligen har man velat göra gällande, att domstolarna vid det nya lagrummets tillämpning icke skulle äga tillräckligt fasta hållpunkter. Jämväl detta är en invändning, som lika mycket träffar nu gällande lydelse som den föreslagna, låt vara att antalet fall, i hvilka lagens tillämpning påkallas, gifvetvis bör blifva större hädanefter än nu. Det bör bemärkas, att det uttryck, »uppenbar grymhet», som här användts för att beteckna det straffbara förfarandet, icke är nytt, utan att rörande dess betydelse under en längre tids tillämpning bör hafva bildat sig en stadgad allmän

uppfattning, som icke lämnar domaren utan ledning vid den honom i förekommande fall åliggande pröfningen.»

Hvad 1906 års lagutskott sålunda uttalat, synes utskottet fortfarande äga full giltighet, och får utskottet, under åberopande häraf, hemställa,

att Riksdagen, med bifall till förevarande motion, ville för sin del antaga följande ändrade lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen:

Visar någon i behandling af djur uppenbar grymhet; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till fängelse i högst sex månader dömas.

Stockholm den 11 februari 1907.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Reservationer:

af herr *Sjöcrona*, som anført:

Uti afgifven reservation mot sistlidet års lagutskotts utlåtande uttalade jag följande:

»Jag är ense med utskottet däri, att all medveten grymhet mot djur, som bär vittne om råhet i sinnet och brist på känsla för lefvande varelsers lidande, är klandervärd och bör motarbetas, i främsta rummet likväl på öfvertygelsens väg genom ett kraftigt upplysnings- och uppfostringsarbete. Men jag kan icke dela utskottets åsikt om behovet och lämpligheten af den ifrågasatta lagändringen.

I de flesta fall, då grymhet mot djur förekommer, är den straffvärda behandlingen riktad mot sådana djur, som lefvande användas i människans tjänst och hvilka i lagen betecknas med orden »egna eller andras kreatur». Straffbar grymhet mot de s. k. vilda djuren torde däremot vara mera sällsynt, och om sådan någon gång förekommer, lärers väl i allmänhet nöjaktig bevisning svårligen kunna åstadkommas. Den ifrågasatta lagändringen komme därför icke att medföra någon afsevärd verkan i djurskyddets tjänst. Men densamma skulle däremot säkerligen gifva upphof till många mer eller mindre obefogade angifvelser om grymhet och såmedelst vålla trakasserier mot utöfvare af jakt, fiske eller annan djurfångst.»

Hvad sålunda åberopats synes mig fortfarande äga full giltighet.

Jag hemställer därför,

att förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

samt af herr *Nyström*.

Herrar *Rudebeck* och *Cederberg* hafva begärt få antecknad, att de icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
